

ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Відсутність систематичного аналізу показників економічного стану підприємства свідчить про недосконалість процесу прийняття управлінських рішень. При цьому, створення дієвої системи моніторингу передбачає утворення єдиного інформаційного простору, який істотно полегшує вирішення завдань, що стоять перед менеджментом підприємств. Впровадження інструментів моніторингу передбачає створення розгалужених зв'язків у процесі збору, обробки та аналізу інформації. Універсальної системи інформаційних комунікацій між структурними підрозділами підприємства не існує, адже в кожному випадку потрібен індивідуальний підхід.

Концептуальною моделлю інформаційної системи є ієрархічно організована багаторівнева система, що базується на сучасній розрахунковій мережі. Вона повинна зв'язати всі підрозділи організацій без обмежень на їх місце розташування, що вимагає застосування передових технічних і системних рішень, які забезпечать надійність системи і можливість її подальшого розвитку.

Створення сховища даних дозволяє провести наступний етап автоматизації діяльності системи – інтегрувати, узгодити дані з різномірних джерел для формування єдиного погляду на об'єкт управління в цілому, створити засіб підтримки прийняття рішень сховища даних і цільові бази даних істотно розрізняються типами запитів до них. Говорячи про сховище даних, ми будемо мати справу, в першу чергу, з отриманням даних, основна маса запитів до сховищ даних – це запити з виборки даних.

База знань дозволить зберігати знання про предметну область, таких як процедури, правила і засоби обробки знань. Управління знаннями забезпечує експертизу для вирішення деяких видів завдань.

Важливе місце у складі інформаційно-аналітичної системи моніторингу економічної діяльності підприємств займає база моделей. База моделей містить статистичні, фінансові, прогнозуючі та інші моделі, які забезпечують аналітичні здібності інформаційної системи. Здатність звертатися до моделей, реалізовувати на їх основі розрахунки, вносити зміни, комбінувати і перевіряти моделі є ключовою здатністю, що забезпечує аналітичні можливості інформаційної системи підтримки прийняття рішень.

У модулі розрахунків та класифікації здійснюється виконання моделей, тобто процес управління поточним прогнозом або реалізацією моделі. Після того, як проведені всі необхідні розрахунки, керування передається модулю формування діагнозу, який ідентифікує стан підприємства з одним із правил бази знань на підставі розпізнавання відповідних умов. Формуються рекомендації на основі діагнозу і правил з бази знань: умови правил зіставляються з отриманими оцінками стану підприємства.

Всі відомості структуруються в єдиний масив даних, при цьому основний об'єм інформації надходить із форм бухгалтерської звітності.

Далі вихідні дані надходять в комплекс економіко-математичних моделей і програмних засобів, що представляють собою набір взаємопов'язаних методичних інструментів з розрахунку фінансових і економічних параметрів діяльності підприємств.

У автоматизованому режимі формуються графіки і діаграми, що характеризують фінансові та економічні показники діяльності підприємств.

На основі результатів розрахунків у системі здійснюється оцінка рівня і якості управлінських рішень, що приймають менеджери компаній.

При цьому обов'язковою умовою повинна стати система зворотних зв'язків, тобто двосторонньої спрямованості інформаційних потоків:

1) зверху вниз – опускається план заходів, що проводяться в процесі моніторингу, із зазначенням цілей і завдань збору інформації як загальних, так і для даного конкретного підрозділу;

2) знизу вгору – зібрана інформація передається до вищекеруючих органів, при цьому вона повинна включати не тільки показники в натуральному і вартісному вираженні, а й якісні оцінки та очікування працівників та керівника даної структурної одиниці щодо кола питань, обговорених у плані моніторингу;

3) зверху вниз – розроблені та прийняті за результатами моніторингу управлінські рішення у вигляді стратегічних планів розвитку і планів поточних заходів щодо вирішення виявлених проблем та реалізації резервів підвищення ефективності діяльності підприємства опускаються в відповідні структурні підрозділи для їх реалізації;

4) знизу вгору – пред'являється звіт про виконання планових заходів із зазначенням причин і факторів відхилення від плану і факторів, що перешкоджають реалізації управлінських рішень, а також можливих напрямків подальшої роботи з досягнення поставлених стратегічних завдань.

На рисунку 1 виділені взаємозв'язки між основними суб'єктами внутрішнього моніторингу промислового підприємства.

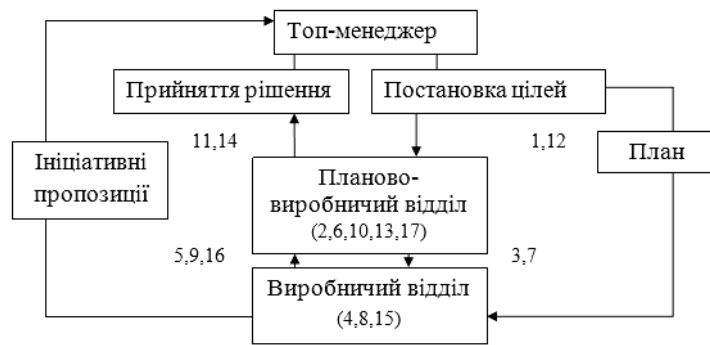

Рис. 1. Система зв'язків при передачі інформації на промисловому підприємстві

На кожному етапі моніторингу здійснюються певні операції, супроводжувані передачею інформації за відповідними каналами зв'язку: 1 – передача планово-виробничому відділу запиту про необхідну менеджеру інформацію; 2 – визначення завдань моніторингу, обсягу і складу необхідних даних і методів їх аналізу; 3 – запит необхідних даних; 4 – збір даних про обсяг виробництва продукції з розбивкою по видах і сортах, а також з вказівкою обсягу браку; якісні характеристики організації виробничого процесу; 5 – передача звіту із зібраними і згрупованими за видами продукції даними і характеристиками; 6 – попередня обробка інформації, контроль її достовірності; 7 – запит на уточнення виявлених розбіжностей між даними, представлених виробничими цехом та іншими структурними підрозділами підприємства; 8 – аналіз розбіжностей; 9 – передача уточнених даних із зазначенням причин розбіжностей; 10 – проведення аналітичної роботи, складання за результатами звіту з виділенням можливих рішень і прогнозом їх наслідків; 11 – надання звіту менеджеру для прийняття рішень; 12 – завдання на складання плану заходів щодо реалізації прийнятого управлінського рішення; 13 – складання плану заходів на підприємстві і в розрізі діяльності його структурних підрозділів; 14 – передача плану менеджеру для затвердження і директивного направлення виконавцям; 15 – виконання плану та складання звіту про виконання із зазначенням причин невиконання і рекомендацій з уточнення подальших планів; 16 – представлення звіту планово-виробничому відділу для обробки та складання загального звіту на всьому підприємстві; 17 – складання зведеного звіту одночасно попередня обробка отриманої інформації, контроль імовірності (пункт 6), і далі за описаною вище схемою.

Як видно з представленої схеми, в процесі моніторингу на підприємстві створюється система постійної циркуляції інформаційних потоків за усталеними каналами зв'язку. При цьому, рух даних носить циклічний характер, який передбачає набір дій з боку учасників моніторингу, що повторюються в певні проміжки часу. Важливим елементом взаємозв'язку в процесі моніторингу є передбачена схемою передача ініціативних пропозицій щодо вдосконалення виробничої діяльності та системи управління підприємством безпосередньо менеджеру для розгляду. Таким чином, доречно застосовуються методи «залучення працівників у процес прийняття рішень».